

๒๒

สุ ม น ส ำ ม เณ ร

บุคคลใดมีตัจจะ มีธรรมะ มีความไม่เบียดเบียน
มีความสำรวม มีความข่มใจ บุคคลนั้นชื่อว่า
เป็นนักปราชญ์ผู้บริสุทธิ์ ชื่อว่าเป็นเถระ ผู้มั่นคงในธรรม

สงฆ์สามเณร

๒๓๒

ช่วงเวลานี้เป็นเวลาที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของเรา เพราะจะได้ประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นลัทธิธรรมนำพาชีวิตให้เข้าถึงความสุข หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล ปัจจุบันมนุษย์ส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าจะเกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต เมื่อไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธองค์ ชีวิตจึงต้องเวียนวนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์ เหมือนถูกตรึงด้วยเครื่องร้อยรัดพันธนาการ แต่เมื่อได้ฟังพระสัทธรรม จะเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต แล้วมุ่งแสวงหาสาระอันแท้จริง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดคือ พระนิพพาน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ยมฺหิ สจฺจยฺจ ธมฺโม จ อหิสฺสา สญฺญมฺโม ทโม
ส เว วณฺตมโล อีโร โส เถโรติ ปวฺจจติ

บุคคลใดมีสัจจะ มีธรรมะ มีความไม่เบียดเบียน มีความสำรวม มีความข่มใจ บุคคลนั้นชื่อว่า เป็นนักปราชญ์ ผู้บริสุทธิ์ ชื่อว่าเป็นเถระ ผู้มั่นคงในธรรม”

ผู้ที่จะสมบูรณ์ด้วยคุณธรรมเหล่านี้ มิได้จำกัดอยู่ที่อายุ เพศภาวะ หรือฐานะความเป็นอยู่ หากอยู่ที่การฝึกฝนอบรมตนเอง และมีมโนปณิธานอันสูงส่งที่จะทำให้ถึงที่สุดแห่งการพ้นทุกข์ ด้วยการหมั่นชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์

สุนทรสามเณร

๒๓๓

หากสามารถนำใจมาหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายได้ ใจจะมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพานอย่างเดียว ทำให้เป็นผู้สำรวมระวัง สงบ ระวัง มีความอดทนต่อกิเลสเครื่องล่อใจต่างๆ แล้วตั้งใจประกอบคุณงามความดีโดยไม่หวั่นไหว มีใจมั่นคงประดุจขุนเขาที่ไม่หวั่นไหวต่อแรงลมที่พัดมาจากทั่วสารทิศ

บุคคลเช่นนี้ เป็นผู้ที่ได้ยากในโลก จึงไม่ควรล่งเกินหมื่นประมาณ ไม่ว่าท่านจะอายุมากหรือน้อย เป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม ก็ควรแก่การเคารพนับถือ แม้จะเกิดในครอบครัวที่ต่ำต้อย แต่จิตใจนั้นสูงส่ง ถึงมีผิวพรรณหยาบกร้านไม่น่าดู แต่มีใจใสสะอาดบริสุทธิ์ หรือแม้ว่ายังเป็นเด็กเล็กอายุไม่กี่ขวบ แต่ใจนั้นยิ่งใหญ่ ยิ่งเป็นผู้ที่บรรลुकุณวิเศษต้องระวัง อย่าไปพลั้งพลาดประพฤติดิตต่อท่าน เพราะจะเกิดโทษมหันต์

ผู้รู้ถึงได้แนะนำไว้ว่า สิ่งที่เราไม่ควรดูหมิ่นมี ๔ อย่าง คือ อย่าดูหมิ่นไฟว่ามีเพียงน้อยนิด อย่าดูหมิ่นอสรพิษว่าตัวน้อย อย่าดูหมิ่นกษัตริย์ว่ายังหนุ่ม และอย่าดูหมิ่นสมณะว่ายังเยาว์ เพราะไฟแม้จะมีประกายเพียงนิดเดียว ถ้าลุกลามก็สามารถทำลายสิ่งต่างๆ ให้หมดไหม้ อสรพิษแม้จะตัวเล็กแต่พิษของมันก็สามารถทำให้เราถึงตาย กษัตริย์แม้ยังหนุ่มแต่ก็สามารถสั่งตัดสินประหารชีวิตคน หรือถ้าปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์

สุนทรสามเณร

๒๓๔

โดยธรรม จะทำให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข และสมณะแม้ว่าจะ
เป็นเพียงสามเณรน้อย แต่ถ้าบรรลुเป็นพระอรหันต์ ก็เป็นผู้มี
อานุภาพมาก

*เหมือนดังเรื่องของสุนทรสามเณร แม้อายุยังน้อยแต่
สามารถปราบพญานาค ที่มีฤทธิ์อานุภาพมากให้สิ้นฤทธิ์ เรื่องมี
อยู่ว่า มีอุบาสกท่านหนึ่งเป็นผู้มีความศรัทธามาก ได้ให้ลูกชาย
ชื่อ สุนทะ บวชเป็นสามเณรเพื่อคอยอุปัฏฐากพระอนูรุทธเถระ
สุนทะเป็นเด็กที่มีบุญได้สั่งสมบุญเก่ามาดีข้ามภพข้ามชาติ
เพราะฉะนั้นเวลาบวช เพียงโบยมือโกนจรดปลายเส้นผม สามารถ
พิจารณาเห็นแจ้งถึงความไม่เที่ยงของสังขาร แล้วบรรลุธรรม
เป็นพระโสดาบัน พอโกนผมเสร็จทั้งศีรษะก็ได้บรรลुเป็น
พระอรหันต์ทันที

วันหนึ่ง ขณะที่พระอนูรุทธะกำลังเดินจงกรม โรคลม-
เสียดท้องก็เกิดขึ้นกับท่าน สามเณรจึงเรียนถามพระอาจารย์ว่า
“จะให้ช่วยรักษาอย่างไรบ้าง” พระเถระบอกว่า “ถ้าหากได้ตีม้
จากสระโนนดาด ก็จะหายเป็นปกติ” สามเณรจึงอาสาจะไปเอา
น้ำจากสระโนนดาดมาถวาย และรีบเหาะไปที่สระโนนดาดทันที

สุมณสามเณร

๒๓๕

วันนั้น พญานาคราชกำลังเล่นน้ำกับนาคบริวารอยู่ พอได้เห็นสามเณรยืนอยู่ในอากาศเหนือศีรษะของตนก็โกรธมาก แล้วคิดว่า “สมณะนี้เหาะมาทางอากาศ ทำให้ฝนที่เท่าตกลงมา บนศีรษะของเรา ท่านคงจะมาที่นี้ เพราะต้องการน้ำในสระ-
อโนดาตนี้แน่ แต่เราจะไม่ยอมให้น้ำอย่างเด็ดขาด” แล้วพญานาค
ก็ขยายตัวแผ่พังพานปิดสระอโนดาตไว้

สามเณรเห็นอาการของนาคราช ก็ทราบว่านาคราช กำลังโกรธ จึงกล่าวว่า “พญานาคราชผู้มีเดชกล้า มีกำลังมาก เรามาเพื่อจะขอน้ำไปรักษาพระอาจารย์ ซึ่งกำลังอาพาธอยู่ ขอให้ท่านได้ให้น้ำแก่เราด้วยเถิด” นาคราชบอกว่า “แม่น้ำใหญ่ๆ ไหลไปสู่มหาสมุทรมีตั้งหลายสาย ทำไมถึงไม่ไปเอา จะมาเอา จากที่นี้ทำไม”

สามเณรรู้ว่า พญานาคคงจะไม่ให้น้ำง่ายๆ จึงคิดจะ
ทรมานพญานาคให้คลายทิฐิฐิมานะ จึงบอกว่า “ท่านนาคราช
พระอุปัชฌาย์ให้เรานำน้ำจากสระอโนดาตนี้เท่านั้น ขอท่าน
อย่าห้ามเราเลย” พญานาคฟังแล้วยิ่งโกรธหนักขึ้น จึงทำสามเณร
ประลองฤทธิ์

สุมณสามเณรปรารถนาจะยอยกพระพุทธศาสนาให้สูงเด่น
ให้เหล่าเทวดา พรหม อรูปพรหม ได้เห็นอำนาจของพระรัตนตรัย

สุนทรสามเณร

๒๓๖

จึงใช้ฤทธาภาพเหาะไปหาเทวดาทุกชั้นฟ้า เพียงแค่เวลาชั่ว
ลัดนิ้วมือเดียวก็ไปถึงพรหมโลก ประกาศให้เทวดา และพรหม
ได้มาเป็นลักขีพยานว่า “เราเป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
จะต่อสู้กับป็นนกนาคราชที่สระอโนดาต ขอท่านทั้งหลายจงไปดู
ความพ่ายแพ้หรือชัยชนะที่จะเกิดขึ้นเพื่อเป็นพยานให้กับเราด้วย”

เหล่าเทวดาทั้งหมดฟังคำของสามเณรแล้ว ก็มาประชุม
กันเนืองแน่นเต็มบริเวณ ซ้อนกันอยู่รายรอบสระอโนดาต
ขณะนั้นพญานาคได้แปลงร่างขนาดใหญ่ แผ่พังพานไม่ให้
สามเณรนำน้ำไปได้ สามเณรเริ่มประลองฤทธิ์กับพญานาคราช
โดยเหาะขึ้นไปกลางอากาศแล้วเนรมิตกายสูงถึง ๑๒ โยชน์
เหยียบพังพานของพญานาค แล้วกดหน้าให้คว่ำลง

ทันทีที่เหยียบลงไปบนพังพานของพญานาคเท่านั้น
แผ่นพังพานก็ได้หดเข้าเหลือเล็กเท่าทัพพี น้ำในสระอโนดาตพุ่ง
ขึ้นมาให้สามเณรรองใส่ภาชนะที่นำมาจนเต็ม หมู่ทวยเทพต่าง
แซ่ซ้องสาธุการกันไปทั่วบริเวณ ในที่สุดสามเณรก็สามารถนำน้ำ
ไปถวายพระเถระได้สำเร็จ เมื่อท่านฉันทน์น้ำนั้นแล้ว จึงหายจาก
อาการปวดท้องทันที

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่าสามเณรแม้อายุน้อย แต่
อานุภาพไม่ธรรมดา ฉะนั้นจะไปดูหมิ่นสมณะว่ายังเยาว์ ว่าเป็น

สุม่นสามเณร

๒๓๓

สามเณรน้อยๆ คงไม่มีความสามารถอะไร สามเณรนี้แหละเป็น
เหล้ากอกของสมณะ ที่จะเป็นอายุของพระศาสนา เป็นผู้สืบทอด
พระลัทธิธรรมคำสอนของพระบรมศาสดาให้ดำรงคงอยู่คู่โลกต่อไป

ดังนั้น แม้จะอยู่ในวัยเด็กหรือผู้ใหญ่ จะร่ำรวยหรือยากจน
จะดำรงอยู่ในสถานะหรืออาชีพใดก็ตาม หากภายในจิตใจเต็ม
เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมปรารภนาจะทำให้สันติสุขบังเกิดขึ้นแก่โลก
นับได้ว่าเป็นผู้ควรแก่การอนุโมทนาอย่างยิ่ง พวกเราก็เป็น
คนหนึ่งที่สามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้ เริ่มต้นด้วยการให้สิ่งที่ดีงาม
บังเกิดขึ้นในจิตใจของเราก่อน นึกถึงบุญกุศลที่เราได้ทำมา
นึกถึงองค์พระหรือดวงธรรมใสๆ ที่อยู่ในตัวของเรา และหยิบ
ยื่นสิ่งที่ดีงามนี้ให้แก่คนรอบข้าง ตลอดจนถึงคนทั้งโลกเหมือน
กับต้นน้ำที่เพื่อแผ่ธารน้ำอันชุ่มฉ่ำให้แก่สรรพสัตว์ และต้นไม้
ใบหญ้าให้ได้รับความชุ่มชื้นโดยทั่วกัน

สันติภาพของโลกจะบังเกิดขึ้น ต้องเริ่มจากสันติสุข
ภายใน คือ เริ่มที่ใจของเราก่อน ดังนั้นให้ทุกท่านเชื่อมั่นว่า
เราสามารถทำให้โลกเกิดสันติสุขได้ และเราจะช่วยกันทำสิ่งนี้
ให้เกิดขึ้นด้วยอานุภาพแห่งพระรัตนตรัยที่เราเข้าถึง เราจะ
เปลี่ยนแปลงโลกที่รุ่มร้อน ให้เป็นโลกที่ร่มเย็น เปลี่ยนโลกที่
เห็นแก่ตัวให้เป็นโลกที่รู้จักการแบ่งปัน ฉะนั้นให้เริ่มต้นด้วยการ

สุนทรสามเณร

๒๓๘

หมั่นเอาใจมาหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายให้ได้ตลอดเวลา
ให้เข้าถึงความสุข แล้วแผ่ขยายความสุขไปให้แก่มวลมนุษยชาติ
แล้วเราจะมีความสุขในการทำหน้าที่กัลยาณมิตรกันทุกคน

